29/11/2022

Άγιος Ανδρέας: Το μοναδικό Μοναστήρι που λειτουργεί στα Κατεχόμενα

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

Το μοναστήρι του Αποστόλου Αντρέα είναι κτισμένο στο ομώνυμο ακρωτήρι της Κύπρου που βρίσκεται στη χερσόνησο της Καρπασίας. Είναι από τα πιο ονομαστά μοναστήρια του νησιού, που προσέλκυε κάθε χρόνο χιλιάδες προσκυνητές, ιδιαίτερα στις 30 Νοεμβρίου και 15 Αυγούστου που γιόρταζε η μονή. Σήμερα παραμένει η μοναδική υπό τουρκικήν κατοχήν εν ενεργεία Μονή.

Μετά την τουρκική εισβολή του 1974 επιτράπηκε για πρώτη φορά στους εγκλωβισμένους της Καρπασίας να μεταβούν στο μοναστήρι και να παρακολουθήσουν τη λειτουργία, με την ευκαιρία της γιορτής του Αγίου, στις **30 Νοεμβρίου 1978.**

Ο Ηγούμενος Κύκκου και ο τότε Οικονόμος της Μονής επισκέφθηκαν το μοναστήρι για πρώτη φορά μετά την εισβολή στις **30 Νοεμβρίου 1994**, ενώ ακριβώς ένα χρόνο αργότερα ηγήθηκαν προσκυνήματος από 40 Καρπασίτες που ταξίδεψαν στον Απόστολο Ανδρέα από τις ελεύθερες περιοχές με λεωφορείο. Εξάλλου, η πρώτη μαζική επίσκεψη στο μοναστήρι, από 600 Ελληνοκύπριους, πραγματοποιήθηκε στις 15 Αυγούστου 1997, μετά από επίμονες ενέργειες της Διαχειριστικής Επιτροπείας της Ιεράς Μονής του Απ. Ανδρέα προς τα Ηνωμένα Έθνη και τις κυβερνήσεις των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας.

Μετά τη μερική άρση των περιορισμών στη διακίνηση από και προς τα κατεχόμενα από το τουρκικό κατοχικό καθεστώς, τον Απρίλιο 2003, χιλιάδες πιστοί συναθροίζονται στο κατεχόμενο μοναστήρι για να εκφράσουν την πίστη τους στον Άγιο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι σε καταμέτρηση που έγινε την 1η Μαΐου 2003, από τους 25,800 Ε/Κ που είχαν μεταβεί στα κατεχόμενα οι 24,000 είχαν για προορισμό τους τη Μονή του Αποστόλου Ανδρέα. Επίσης, τρεις ημέρες μετά τη μερική άρση των περιορισμών στη διακίνηση, στις 26 Απριλίου 2003 που ήταν και Μεγάλο Σάββατο, έγινε στο μοναστήρι λειτουργία Αναστάσεως, την οποία κάλυψαν διεθνή τηλεοπτικά δίκτυα.

Το άγιασμα του Αποστόλου Αντρέα αναβλύζει μέχρι σήμερα από τη γη, δίπλα από το ερημωμένο μοναστήρι που για χρόνια τώρα παραμένει σκλαβωμένο. Οι Τούρκοι κατακτητές δεν επιτρέτρεπαν για χρόνια ούτε τη συντήρηση του μοναστηριού, που βριστκόταν ετοιμόρροπο και ερειπωμένο. Το μοναστήρι λειτουργείται σήμερα μόνο μερικές φορές τον χρόνο, όταν οι κατοχικές αρχές επιτρέπουν σε λίγους προσκυνητές να μεταβούν στο κατεχόμενο μοναστήρι.

Η αναστύλωση

Με την υπογραφή σύμβασης μεταξύ του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών – Συνεταιρισμός για το Μέλλον (UNDP – PFF) και ελληνοκυπριακής και τουρκοκυπριακής κοινοπραξίας εργοληπτών, το 2014, στην οποία κατακυρώθηκε ξεκίνησε το έργο της αναστύλωσης της Μοναστηριού. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από την **Εκκλησία της Κύπρου**, το **Ίδρυμα Διαχείρισης Βακουφίων** (ΕΒΚΑΦ) στα κατεχόμενα και την **USAID** (Αμερικανική Υπηρεσία για τη Διεθνή Ανάπτυξη).

Κατά την α’ φάση αποκατάστασης του μοναστηριού, έγινε η δομική και η αρχιτεκτονική αποκατάσταση του βασικού εκκλησιαστικού συγκροτήματος καθώς και μικρότερων κτηρίων. Τα σχέδια της αποκατάστασης εκπόνησε το Πανεπιστήμιο Πατρών. Πιο συγκεκριμένα το καμπαναριό αποξηλώθηκε, γιατί είχε καταστεί επικίνδυνο και κτίστηκε εκ νέου, η είσοδος της εκκλησίας αναστηλώθηκε, το πάτωμα ψήλωσε τόσο έξω όσο και μέσα στον χώρο της εκκλησίας, η βόρεια πλευρά του μοναστηριού ξανακτίστηκε κα. Το παρεκκλήσι του 15ου αιώνα θα επιδιορθωθεί στη β” φάση της αναστήλωσης του Μοναστηριού

Τα εγκαίνια έγιναν στις 19 Νοεμβρίου 2016, σε κλίμα βαθιάς συγκίνησης και απλότητας με τη συμμετοχή εγκλωβισμένων, ορισμένων πιστών από τις ελεύθερες περιοχές και προς το τέλος κάποιων ξένων περιηγητών.

Η παράδοση και το θαύμα

Λέγεται πώς γύρω στον 1ο αι. μ.Χ., ο Άγιος «ξέμεινε» στην Κύπρο, όταν το καράβι που τον μετέφερε αγκυροβόλησε στο νησί λόγω νηνεμίας. Τότε ένα άλλο καράβι έκανε στάση στο ακρωτήρι και ο Άγιος ζήτησε από τον καπετάνιο να τον πάρει μαζί του. «Μπορώ να σε πάω μέχρι την Πάτρα, αφού εκεί πηγαίνουμε, φτάνει να μας δείξεις που έχει λίγο νερό να πιούμε». Ο Άγιος, απάντησε πως εκεί κοντά του σε ένα βράχο ανέβλυζε νερό. Όμως οι ναύτες και ο καπετάνιος δεν βρήκαν ούτε σταγόνα και εκνευρισμένος τον ξαναρώτησε που είδε το νερό.

Τότε ο Απόστολος Ανδρέας γονάτισε μπροστά στον βράχο, προσευχήθηκε κι αφού χτύπησε την πέτρα με τη ράβδο του άρχισε να τρέχει νερό. Έκτοτε, σε εκείνο το σημείο αναβλύζει το «αγίασμα του Αποστόλου Ανδρέα». Όταν αργότερα ξεκίνησαν το ταξίδι προς την Πάτρα, ο τυφλός γιος του καπετάνιου φώναξε «πατέρα, τα πανιά μας έχουν μια τρύπα». Ο καπετάνιος από τον ενθουσιασμό του, ζήτησε από τον Άγιο να τους βαφτίσει όλους χριστιανούς. Αργότερα επέστρεψε στην Κύπρο όπου έκτισε το Μοναστήρι στο όνομα του Αγίου.

Η κάρα του Αποστόλου Ανδρέα έφτασε στο νησί της Κύπρου στις 7 Οκτωβρίου 1967, με την ευκαιρία της εκατονταετηρίδας της ομώνυμης εκκλησίας και εκτέθηκε για μια βδομάδα σε λαϊκό προσκύνημα. Ήταν ένα από τα μεγαλύτερα χριστιανικά γεγονότα του νησιού.

Το προσκύνημα στην Ιερά Μονή

Το Μοναστήρι του Αποστόλου Ανδρέα γιορτάζει κανονικά στις **30 Νοεμβρίου**, όμως επειδή κατά την ημερομηνία αυτή ο καιρός είναι συνήθως χειμωνιάτικος και οι προσκυνητές ταλαιπωρούνταν σε μεγάλο βαθμό, και αφού σε παλαιότερες εποχές το προσκύνημα στο μοναστήρι απαιτούσε ταξίδι πολλών ημερών, καθιερώθηκε η **15η Αυγούστου** – ημέρα που εγκαινιάστηκε ο νέος ναός το 1867 – ως ημέρα γιορτής για το μοναστήρι.

Image not found or type unknown

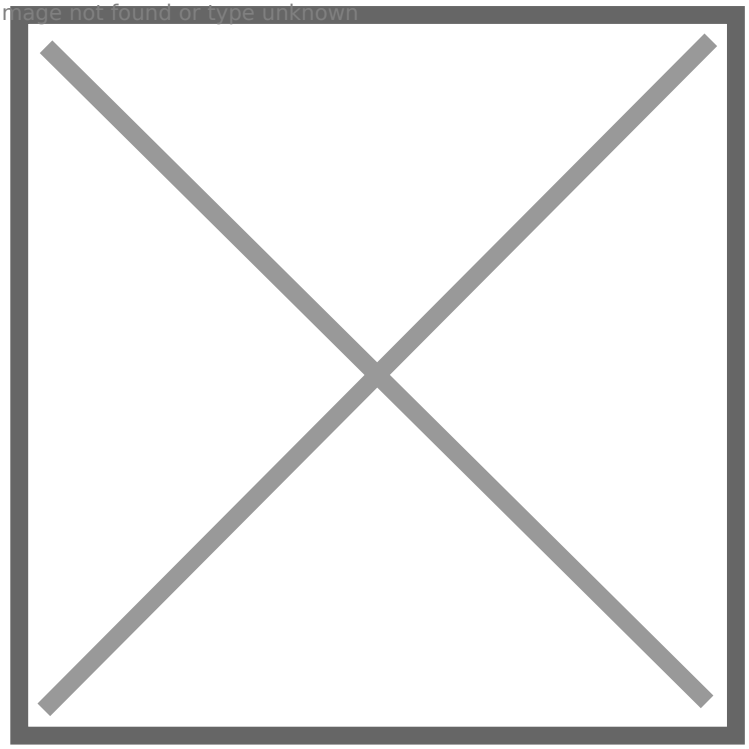

«Εις την μονήν του αποστόλου Ανδρέου δίς του έτους γίνεται πολυπληθής πανήγυρις. Η πολυπληθέστερα πανήγυρις τελείται την 15ην Αυγούστου, ημέραν των εγκαινίων της μονής, ότε ο καιρός είναι ωραίος. Η ετέρα πανήγυρις τελείται την 30ην Νοεμβρίου, ημέραν εορτής του αγίου, ότε όμως διά τον βροχερόν καιρόν δεν δύναται να μεταβούν πολλοί προσκυνηταί». (Χ. Ταουσιάνη «Αι εκκλησίαι του Ριζοκαρπάσου», 1983, σ. 143).

Όπως γράφει ο Γιάννης Σταυρινός Οικονομίδης στην ‘Ιστορία του Αποστόλου Ανδρέα του Ριζοκαρπάσου’, «ήταν θαυμαστό το θέαμα να βλέπεις πλήθος άμαξες συρόμενες από βόδια, μούλες, άλογα, σκεπασμένες με πολύχρωμες τέντες, καβαλάρηδες, πεζούς, να διασχίζουν τους χωματένιους δρόμους του Καρπασιού επί τρία μερόνυχτα για να φτάσουν στο μοναστήρι την 15η Αυγούστου με τα αφιερώματά τους: τις τεράστιες λαμπάδες, τα ζωντανά που άλλα τα πρόσφεραν ενώ άλλα τα έσφαζαν εκεί για να φάνε. Το μοναστήρι τους προσέφερε πλήρη

φιλοξενία κι άφθονο κρασί. Στο πανηγύρι έρχονταν πολλοί δια θαλάσσης, ενώ η καμπάνα του Αγίου τους υποδεχόταν με συνεχές χαρούμενο χτύπημα». (Μ. Στυλιανού «Μια περιδιάβαση στα κατεχόμενα χωριά και τις πόλεις μας», 2001 σ. 346).

Όταν το αυτοκίνητο άρχισε να χρησιμοποιείται εκτεταμένα στην Κύπρο, οι προσκυνητές έφθαναν στο μοναστήρι με λεωφορεία, μα και πάλι το ταξίδι ήταν μεγάλο και διαρκούσε δύο-τρεις ημέρες. Στο μοναστήρι μετέβαιναν πολύ τακτικά, μέχρι και το 1974, και πολλοί πιστοί για βαφτίσεις παιδιών.

Μεταξύ των χιλιάδων επισκεπτών του μοναστηριού συγκαταλέγονταν και πολλοί Τουρκοκύπριοι, οι οποίοι σέβονταν τον Άγιο και έφθαναν εκεί από πολλά μέρη της Κύπρου φέρνοντας μαζί τους τα τάματά τους.